

Mitfordské roky • 1

JAN KARONOVÁ

U nás v Mitfords

Mitfordské roky • 1

Milý čitateľ,

dodnes si živo pamätám, ako som písala úvodnú vetu knihy U nás v Mitforde. Mátala ma jednoduchá moc úvodných viet, napríklad: „Mala som farmu v Afrike“ či „Boli to časy najlepšie, boli to časy najhoršie“. No človek musí niekde začať, a tak som s bázňou a chvením začala: „Vyšiel z kávu prevoňaného Bistra na Hlavnej ulici a na chvíľu sa zastavil pod zelenou plátenou markízou.“ V tom istom okamihu, ako otec Tim Kavanagh vychádzal z miestneho bistra, som sa ja sama stala súčasťou jeho mestečka.

Skrátim to – hoci nerada skracujem –, opustila som úspešnú kariéru v reklamnej agentúre a rozhodla som sa napísať román o starnúcom farárovi s nadúvahou z malého mestečka. A ak Vám už toto znie nudne, predsavzala som si, že sa v knihe nebude nadávať, nebude tam sex ani vraždy. Asi ma to neuživí a zomriem od hladu, ale bude to vznešená smrť.

Od toho času vyšla kniha v angličtine v osemdesiatich piatich vydaniach a bola preložená do mnohých cudzích jazykov. Som presvedčená, že kniha je svojím spôsobom stále aktuálna, keďže záujem o ňu neutícha. Kníhkupci ju milujú – zo začiatku niektorí dokonca ponúkali záruku vrátenia peňazí, ak sa zákazníkom nebude páčiť –, no najdôležitejšie je, že sa páči aj mojím vzácnym čitateľom.

Chcem Vám preto poďakovať – za Váš vzťah k Mitfordu a k Vašej oddanej autorke

Jan Karonová

október 2015

Virgínia

Mitfordské roky • 1

U nás v Mitforde

JAN KARONOVÁ

i527.net
vydavatelství

Copyright © 1994 by Jan Karon

At Home in Mitford
All rights reserved.

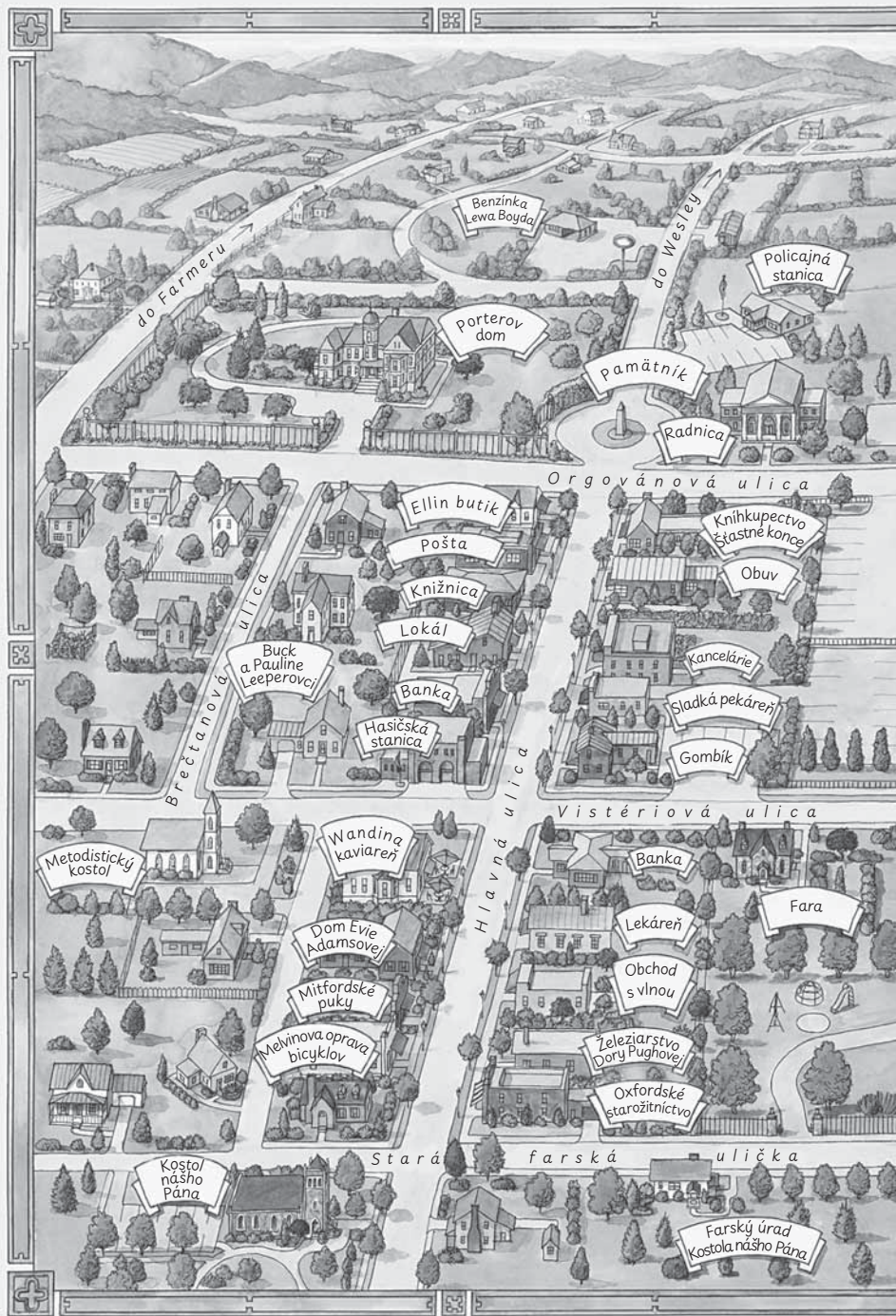
Dizajn obálky © Jana Nemcová

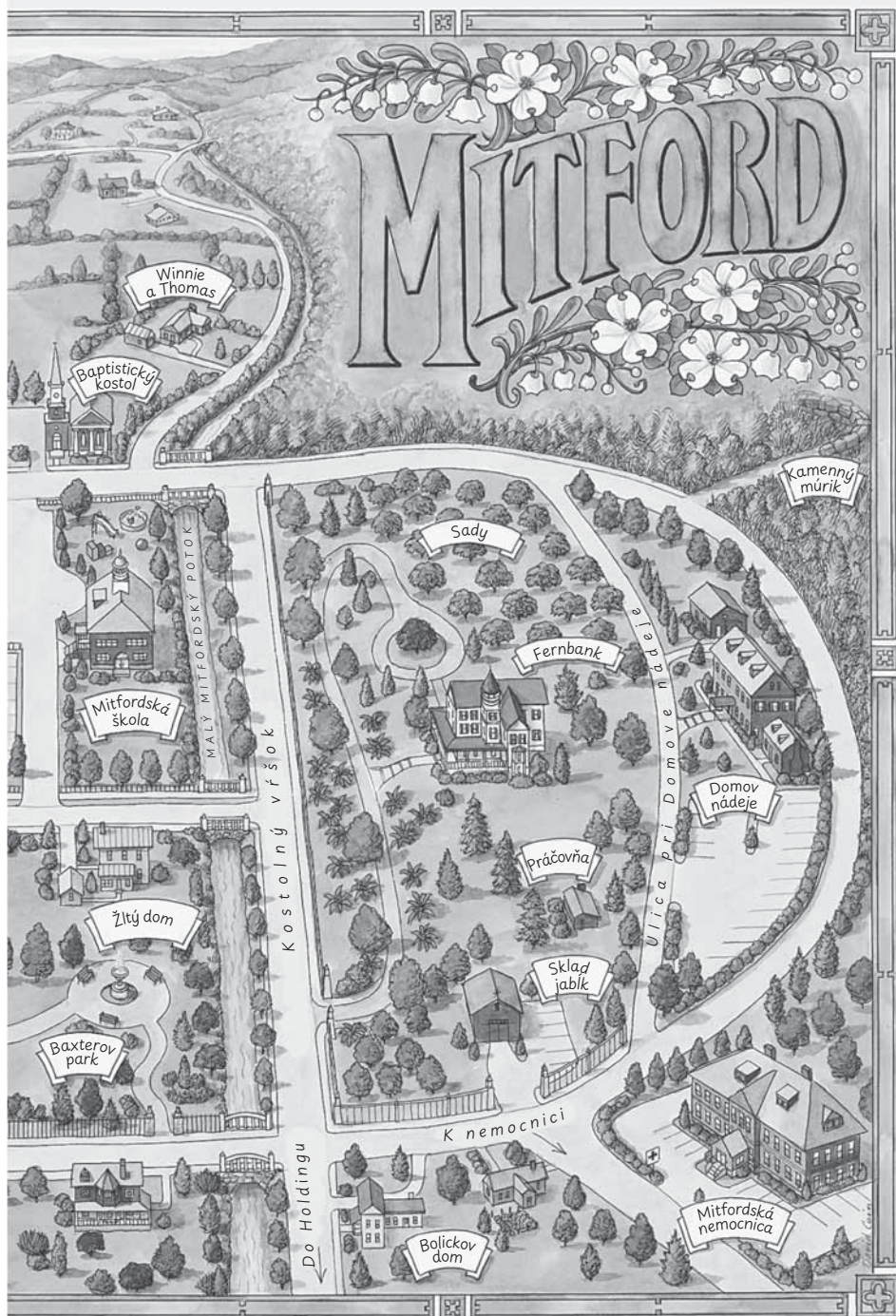
Všetky práva vyhradené. Bez predchádzajúceho písomného povolenia vydavateľa nesmie byť žiadna časť publikácie reprodukováaná, uložená do vyhľadávacieho systému alebo prenášaná v akejkoľvek forme či akýmkoľvek spôsobom – napríklad elektronicky, kopírovaním, nahrávaním. Výnimkou sú krátke citácie recenzií v tlačenej podobe.

Slovenské vydanie:
Preklad © Jana Hlatká
Copyright © i527.net, s. r. o., 2026
www.i527.net

ISBN 978-80-8249-198-5

*Candace Freelandovej,
mojej dcére a kamarátke.*

Obsah

JEDEN	Barnabáš	15
DVA	Podozrivý dar	35
TRI	Nové možnosti	55
ŠTYRI	Spoločná večera	67
PÄŤ	Šestka a nula	89
ŠEŠŤ	Dooley	105
SEDEM	Ako stvorená na túto prácu	119
OSEM	Zlaté dni	141
DEVÄŤ	Susedia	167
DESAŤ	Veľkolepá hostina	189
JEDENÁŠŤ	Biele Vďakyvzdanie	213
DVANÁŠŤ	Prázdna nádoba	245

TRINÁSTĚ	Záležitosti srdca	271
ŠTRNÁSTĚ	Absalom, syn môj	295
PÄTNÁSTĚ	Najlepšia kázeň	325
ŠESTNÁSTĚ	Istá odmena	339
SEDEMNÁSTĚ	Prekvapivá otázka	367
OSEMNÁSTĚ	Niečo na premýšľanie	383
DEVÄTNÁSTĚ	Lúboštný príbeh	399
DVADSAŤ	Baxterov park	429
DVADSAŤJEDEN	Zvony	461
DVADSAŤDVA	Vrchné velenie	481
DVADSAŤTRI	Návrat domov	501
DVADSAŤŠTYRI	Nový život	517

Pod'akovanie

Z celého srdca ďakujem otcovi Jamesovi Harrisovi, ktorý bol mojou inšpiráciou a povzbudením; Jerryemu Burnsovi, ktorý knihu na pokračovanie uverejňoval v jednoznačne najlepších malomestských novinách – *Blowing Rocket*; môjmu lekárovi Charlesovi (Bunkymu) Davantovi III., ktorý je tiež lekárom všetkých obyvateľov Mitfordu; Bonnie Setzerovej, Mary Richardsonovej a Helen Vennardovej za ich podporu; mojej dcére, Candace, ktorá sa smiala presne tam, kde sa smiať mala; Mary Tarrovej a dámam z miestnej knižnice; nášmu miestnemu policajnému oddeleniu a všetkým, ktorí si kúpia túto knihu o malom meste, ktoré neexistuje len v našich predstavách – ono naozaj niekde existuje.

JEDEN

Barnabáš

Vyšiel z kávou prevoňaného Bistra na Hlavnej ulici a na chvíľu sa zastavil pod zelenou plátenou markízou.

Až v kostiach cítil chlad jarného rána uprostred hôr.

Nie raz si všimol, že stačí prejsť dverami a človek sa ocitne v úplne inom svete. Iné vône, iné podnety.

Pomáhalo mu to uvedomovať si všetky tie drobnosti v živote a často to pripomínal nielen sebe, ale aj svojim farníkom.

Cestou na farský úrad, ktorý bol o pár ulíc ďalej, s potešením zistil, že sa vôbec nenáhli. Len si tak vykračuje.

Bolo to potešenie, ktorému sa oddal len zriedka. Mohlo sa zdať, že nemá čo robiť, no v skutočnosti mal práce až nad hlavu.

Rozhodol sa, že sa tejto chvíli poddá a vychutná si ju, podobne ako človek, ktorý bez akýchkoľvek výčitiek zje na posedenie polovicu bonboniéry.

Dorazil ku kancelárii, no pred dverami sa zastavil a zašepkal modlitbu, ktorú opakoval každé ráno už dvanásť rokov: „Otče, nech som dnes pre niekoho požehnaním. Skrze Krista, nášho Pána. Amen.“

Začal z vrecka vyťahovať kľúč, keď vtom na ruke pocítil niečo teplé a nechutne vlhké.

Sklonil hlavu a zistil, že hľadá do tváre veľkému čierne-mu psovi, od hlavy po chvost pokrytému blatom, ktorý mu navyše práve začal chvostom prudko udierať do nohy.

„Panebože!“ vzdychol si, keď si utieral ruku do vetrovky.

V tej chvíli na neho pes vyskočil, dôkladne mu olízal tvár a do pravého ucha mu natiekla poriadna dávka slín.

„Odíď! Padaj!“ okríkol ho. Pokúšal sa chrániť zápisník, ktorý držal v ruke, pes ho však stihol poriadne oslintať skôr, než si ho strčil do vrecka, a navyše sa mu ho snažil vytrhnúť z ruky.

Napadlo mu, že sa pokúsi o útek, ale keby ho niekto videl, ako beží pred strapatým, zablateným psom, do polhodiny by to vedeli všetci.

„Sadni!“ prikázal rázne. Pes vyskočil a olízal mu bradu.

Jednou rukou sa snažil odomknúť dvere, druhou odháňal psa. Pomyslel si, že keby bol vulgárny človek, toto by bola ideálna príležitosť si zanaďávať.

„Nech z vašich úst nevyjde nijaké zlé slovo,“ začal nahlas citovať z Písma, „ale iba dobré, na budovanie...“ Pes si odrazu sadol a obdivne sa na svoju obeť zahľadel.

„Takže,“ povedal podráždene a utieral si zápisník do rukáva. „Dúfam, že si prestal šaškovať.“ Pes vyskočil, postavil sa na zadné nohy a obrovskými prednými tlapami sa oprel farárovi o plec.

„Otec Tim! Otec Tim!“ ozvala sa jeho asistentka na polo-vičný úväzok, Emma Garrettová.

Stál tam len tak bezmocne, sklá okuliarov zahmlené od vlhkého psieho dychu.

Plesk! Emma plesla psa po hlave svojou kabelkou. A hneď nato poriadne aj po zadnej časti tela.

„A už sa nevracaj!“ zakričala za ním, keď sa priamo cez rododendrony pustil na útek. O chvíľu už po ňom nebolo ani stopy.

Emma mu podala svoju vreckovku, riadne navoňanú sladkým parfumom s príznačným názvom *Môj brieč*. „To nebol pes,“ povedala znechutene, „ale skôr nákladiak.“

Hneď ako vošiel dnu, zamieril do malinkej kúpeľne a umyl si tvár a ruky. Cez dvere začul Emmu. „Uvarím kávu!“

„Prosím si dvojité!“ zavolať na ňu a prečesal si ten zvyšok vlasov, čo mu zostával na temene.

Keď vyšiel z kúpeľne, prvýkrát v to ráno sa pozrel na svoju asistentku. Zarazilo ho, že ju vôbec spoznal, pretože s prichádzajúcou jarou si Emma Garrettová zafarbila šedivé vlasy na červeno.

„Emma!“ prekvapene zvolal. „Ste to vy?“

„Po rokoch,“ povedala precítene, „sa zase cítim sama sebou. Tie šediny, to už nie som ja!“ Otočila hlavu na jednu stranu, potom na druhú, aby si ju mohol poriadne prezrieť.

Trochu potešene, trochu rezignovane si vzdychol. Dúfal, že dnešné ráno bude úplne všedné.

Harold Newland priniesol poštu skôr ako zvyčajne, a keďže Emma bola práve v banke, otec Tim položil úhladnú kôpku na svoj pracovný stôl. Zoradil si listy od najdôležitejších po najmenej dôležité. List od biskupa bol na samom spodku.

Napísal biskupovi, aby sa s odpoveďou neponáhľal, a tak sa aj stalo. Vlastne, odvtedy, ako si poriadne premyslel, čo chce napísať a svoj list aj poslal, ubehli celé dva mesiace.

Hľadel na slonovinovú obálku. Žiadna spiatočná adresa; nebola to teda úradná zásielka. Ak niekto nepoznal ten typický rukopis s veľkými písmenami, nikdy by neuhádol odosielateľa. Neodvážil sa ho však otvoriť tu. Nie, na prečítanie potrebuje čo najväčšie súkromie. *Napísal ho biskup vlastnoručne?* Ak áno, bude presne vedieť, ako vážne vzal jeho slová.

Pred rokmi zapôsobili na jeho priateľa zo seminára slová apoštola Pavla, ktorý Galatanom napísal list „vlastnou rukou“, akoby to bola akási osobná obeť. Stuart Cullen si to ako mladý seminarista vzal k srdcu. A odkedy bol v úrade biskupa, bolo o ňom známe, že skutočne dôležité listy píše členom svojej diecézy vlastnoručne. Ľudia sa, samozrejme, pýtali, ako to stíha. No, a o to vlastne išlo. Nestíhal. Ak teda od neho niekto dostal jeden z jeho uvážených listov napísaných vlastnou rukou, považoval ho za vzácný poklad.

Nie, ani len nenazrie, či to nenapísala jeho sekretárka na stroji. Večer, keď všetko stíchne, list si prečíta v pokoji, na lavičke pri svojej čerstvo okopanej záhradke.

Po skorej večeri sa teda posadil na machom obrastenú kamennú lavičku pod prevísajúcimi konármi rododendronu.

Začal čítať list, ktorý bol skutočne napísaný vlastnou rukou, charakteristickými veľkými písmenami, ktoré potrebovali veľa priestoru.

Najdrahší Timothy:

Dnešný večer je ako stvorený na to, aby som si sadol za stôl a napísal Ti list. Vieš, že písanie listov je pre mňa luxus, prebúdza vo mne rôzne pocity, najmä v prípade listu starému priateľovi.

Som presvedčený, že by sa Ti páčilo, ako Martha popresúvala moje staré police s knihami a spravila z tejto pracovne funkčný priestor. Dala dokonca opraviť tvoj obľúbený

koberček, takže keď prídeš nabudúce, už nezakopneš o jeho vyčnievajúci roh a neskočíš hlavičku rovno do kresla!

Pýtaš sa, či som niekedy prežíval niečo podobné ako Ty teraz. Priatelu, vyčerpanie a únava sú verní a vytrvalí spoločníci farára a nedá sa s tým nič robiť. Je to takmer ako epidémia a, prosím, ver mi, že nie si jediný. Niekedy, keď slúžime v malej farnosti, ako Ty teraz – a ako som slúžil aj ja – má človek pocit, že všetko, čo sa deje, sa Ťa bytostne dotýka.

Buď si istý, že to tak nie je.

Jeden starý známy, ktorý bol farárom v Atlante, raz povedal: „Nemal som krízu viery, ale krízu emócií a energie. Ľudia vo vedení cirkevného zboru takmer nedokážu pochopiť, že ich pastor potrebuje pastoračiu. Trápil som sa, bol som vyhorený, nahnevaný a v depresii.“

Vďaka Bohu som v tóne Tvojho listu – a predpokladám, že si bol ku mne ako vždy úprimný – nenašiel známky depresie ani hnevu. Mám však obavy, čo sa z toho môže vyvinúť, ak to necháš tak.

Tu je zopár nápadov: Založ si denník a zapisuj si do neho, čo Ťa frustruje. Ak k písaniu denníka nemáš vzťah, nájdi si zbožného poradcu a daj mi vedieť, koľko to bude stáť. Diecéza to ochotne zaplatí.

Marí sa mi, že Tvoja matka Ti odkázala slušný obnos, možno je načase niečo z toho minúť na seba, na niečo iné ako na tú detskú nemocnicu, ktorej roky verne pomáhaš. Poznám Ťa dosť dobre a viem, že Ťa nemusím veľmi nabádať k modlitbe. Timothy, bol si v tejto oblasti vždy vytrvalý, no ak sa to zmenilo, potom to napravu.

Možno si nie si vedomý toho, že si jedným z najsilnejších, najpevnejších článkov v našej diecéznej reťazi. Si pre mňa veľmi dôležitý a z prvej ruky viem, že si životne dôležitý aj pre svojich farníkov. Nepochybuj o tom.

Práve vošla Martha a oznámila mi, že je čas ísť spať. Ani neviem vyjadriť, aké je skvelé, keď niektoré veci za Teba rozhodnú iní!

Skutočne som ani nesníval o tom, že sa raz ožením, a nikto nebol viac prekvapený ako ja, keď som bol v štyridsiatich deviatich rokoch pripravený a ochotný na ďalší doživotný sľub. Niektorí to považovali za dosť zvláštne, ale pre mňa to bola tá najprírodzenejšia vec na svete.

Timothy, nemôžem Ťa nabádať, aby si sa oženil, ale poviem Ti, že tých desať rokov s Marthou mi pomáha zvládať napätie, ktoré ma predtým tak ničilo. Životné tempo sa nezmiernilo – práveže sa zrýchlilo –, ale zistujem, že sa mi to všetko darí znášať oveľa lepšie.

Keď si spomínam na naše štúdium na seminári, obom sa nám páčili rovnaké typy žien. Bol si brozne zalúbený do Peggy Cramerovej, ale keď Tvoje city k nej začali zasahovať do Tvojho budúceho povolania, odvolal si zásnuby. Dodnes som si istý, že som Ti vtedy poradil dobre. A predsa – skutočne si sa s tým vo svojom srdci zmieril?

Priateľu, je tu zas. Ver mi, že moja manželka veľmi nerada niečo pripomína dvakrát. Je dobré, že dáva pozor, aby som si šetril energiu. Inak by som ju všetku minul pre Pána a ráno by som ani nevládal vstať z postele.

Pouzbudzujem Ťa k tomu, aby si to s tým návrhom ohľadom poradcu vzal vážne a aby si v týchto stretnutiach vytrval. Daj tomu rok! Najviac dva. No ak to nepôjde, otec DeWilde bude od jesene voľný a umiestnil by som ho do Kostola nášho Pána.

Timothy, ak Ti nevyhovuje takýto jednostranný rozhovor, vieš, že mi môžeš zavolať. Denne si v mojich modlitbách.

V Jeho pokoji,

Stuart

Svetla postupne ubúdalo a chlad z kamennej lavičky mu začal prenikať do kostí.

Vstal a poobzeral sa po zelenajúcej sa záhradke, akoby ju videl prvýkrát. Bolo dojímavé sledovať, ako sa tieň presúva po záhone ruží, ktorý dva razy dôkladne prekopal, po obrubách, ktoré sám osadil, a po drieňovci, ktorý vlastnoručne zasadil. V Mitforde sa úplne a nepochybne cítil ako doma. Vôbec netúžil odísť. A predsa, najviac túžil po tom, aby bol užitočný, aby niečo zmenil – a práve v tom bol ten háčik.

Takmer každý pracovný deň ráno o trištvrte na sedem navštevoval pacientov v nemocnici, potom sa naraňajkoval v Bistre a odtiaľ išiel na farský úrad. Celé dopoludnie potom študoval, písal listy, telefonoval a spravoval svoju takmer dvestočlennú farnosť.

Zvyčajne obedoval v Bistre, no ak pršalo, snežilo alebo bola fujavica, Emma sa s ním podelila o polovicu svojej bagety s vajíčkovým šalátom a aj o sušienky.

Do štvrtej popoludní pracoval na kázni, venoval sa pastoračii a upratoval dokumenty týkajúce sa farnosti. „Miesto pre všetko a všetko na svojom mieste,“ rád citoval pani Beetonovú, známu anglickú gazdinú z 19. storočia.

Z času na čas ho prepadol smútok z toho, že sa nikdy neoženil a nezaložil si vlastnú rodinu. Musel však priznať, že takto má oveľa viac času na svoju farskú rodinu.

Vo štvrtok popoludní sa vracal domov s košíkom, ktorý mu doniesla jedna členka Oltárneho spolku. Boli v ňom zavárané zelené fazuľky, čalamáda a banánový chlebič. Na vrch košíka položil zápisník a všetko to prekryl konceptom farského informačného listu na túto nedeľu.

„Úplne ako Červená čiapočka,“ pousmial sa, keď zvesil kľúč z háčika.

Vyšiel von, zamkol za sebou a strčil si ťažký kľúč do vrečka. Keď sa otočil, zostal stáť v nemom úžase.

Nebezpečne rýchlo sa k nemu blížilo niečo, čo si myslel, že už nikdy neuvidí.

Obrovský, skáčuci, uslintaný, zablatený pes.

Pes sa už niekoľkokrát vždy odniekiaľ náhle zjavil. Raz, keď kráčal po Starej farskej uličke do kostola na stretnutie s inštalatérom. Inokedy, keď sadil levandulu popri chodníku pri farskom úrade. Potom cestou do Lokálu, keď si išiel po mlieko a sladké zemiaky. A dva razy cestou z Bistra.

Stretnutie na ulici v podstate ani nestálo za zmienku. Útočník mu najprv nadšene olízal ruku, potom na neho skočil tak prudko, že ho takmer zhodil na zem. Odohnal ho až hlasným prednesom zoznamu svojej bielizne. Než prišiel k ponožkám – tri páry bielych, štyri čierne, jeden modrý –, pes bol už na cintoríne za kostolom a zmizol mu z dohľadu.

Stretnutie pri levanduliach, to bol však celkom iný príbeh. V hlbokom sústreďení kľačal na dlažobnom kameni, keď mu odrazu zozadu na plecía dopadli dve obrovské laby. Vzápätí mu do ľavého ucha natieklo toľko slín, že od prekvapenia takmer odpadol.

„Dobrotivý Bože!“ zvolal farár, keď padal do debničky so sadenicami. Z ruky pritom nepúšťal záhradnú lopatku.

Otočil sa a zdvihol ruku s lopatkou, akoby chcel zasadiť smrtiaci úder, a na svoje prekvapenie zistil, že pes nadšene stojí na zadných.

Z nejakého zvláštneho popudu lopatku odhodil čo najďalej od seba. Pes s radostným štekotom vyštartoval a vzápätí sa vrátil – lopatku zložil farárovi k nohám.

Otec Tim bol z celej situácie taký zaskočený, že lopatku jednoducho hodil znova a sledoval psa, ako ju poslušne nesie späť. Nechápal ako, ale robil túto nezmyselnú činnosť

celých dvadsať minút. No pravdupovediac, ani netušil, čo iné by mal robiť.

Jedno dopoludnie sa v Bistre začal na psa vypytovať. „Videli ste už niekedy toho veľkého čierneho psa?“

„Toho, čo sa na vás nalepil?“ opýtal sa Percy Mosely. „Až do minulého týždňa sme ho tu nevideli. Párkrát sa sem vrátil jak parný vlak, ale nikto ho nedokázal chytiť. Vykrútil sa vždy jak taký had.“

„Chceli sme mu dať niečo pod zub,“ ozvala sa Percyho žena Velma, „ale Percyho jedlo mu teda moc nechutilo.“

„Haha,“ Percy práve smažil šesť zemiakových placiek.

„Keď vás zas bude naháňať, čapnite ho, a zavolajte do útulku,“ navrhla Velma.

„V prvom rade,“ povedal otec Tim, „je nemožné dotýčného psa chytiť. Po druhé, nemám v úmysle ho poslať do záhuby.“ *Po tretie*, pomyslel si, *ten pes ma nikdy nenaháňal. Vždy som to ustál!*

„Aha, veď aj teraz sedí vonku a čaká na vás,“ poznamenala Hessie Mayhewová, ktorá sa tu zastavila cestou do knižnice s plnou náručou kníh, ktoré už dávno mali byť vrátené.

Farár sa nadvihol na stoličke a pozrel sa von cez výklad. A naozaj. To stvorenie tam skutočne sedelo a rozcitlivene sa pozeralo na dvere.

Akosi zvláštne mu lichotilo, že ho niekto čaká, hoci to bol len pes. Emma mu už roky hovorila, že potrebuje psa alebo mačku, možno len andulku. Odmietal o takej veci čo i len uvažovať.

„Zavolajme do toho útulku,“ trval na svojom Percy, presvedčený, že trochu akcie by toto ráno oživilo. „Chytia ho, než dojdete na úrad.“

Farár nenápadne zabalil kúsok maslového sendviča do servítky a strčil si ho do vrecka. „Ešte s tým počkajme, Percy,“ povedal cestou k dverám.